

Adet - İbadet İlişkisi

Ey salik sen, adetleri ibadetlere karıştırmaktan şiddetle sakın. Çünkü güzel ve mübah olan adetler mahluk olan insanın aklıyla ortaya çıkarılmıştır. Halbuki ibadetler, kainatın yaratıcısı Yüce Allah'ın emriyle konmuştur. Mahluk olan insanın aklıyla, halık olan Allah'ın emri arasında çok büyük fark vardır.

Bu türlü adetler hususunda ancak şu kadar diyebilirsin: Kendisine ittiba edilecek olan ancak Allah Teala'dır. Allah'a yaklaşmak için nefsimi O'nun gazablanmayacağı adetlere alıştıyorum. Allah muttakilerin dostudur.

Bu tarikatta kendi nefesine göre amel edenler reddedilir. Tarikat anne ve babadan miras olarak kalmaz. Sa'y ve gayret yoludur. Çok çalışmalı Allah'dan utanıp, devamlı edebi muhazafa etmeli ve göz yaşları dökmelidir.

Bazı cahiller bu tarikatın “kil ü kal, dirhem ü mal” ve bir de zahiri amellerle elde edilebileceğini zannetmişlerdir. Halbuki tarikat, ne “kil ü kal, dirhem ü mal” ne de zahiri amel ile elde edilebilir. Ancal sıdk ve inkisar (kırık kalp) zillet ve iftikar (Allah’a muhtaç olma), Hz. Peygamber’in sünnet-i seniyyesine ittiba, masivayı terk ve ağraya gönül bağlamamakla elde edilir.

Hafızana gelen fikirler, kalbine doğan fikirlerle aynı değildir. Vücuduna aldığı gıdalar, senin vücudundaki çeşitli dolaşım yolları için bir kuvvettir. Bu gıdalar, aynı olsa da organların bundan istifadesi farklıdır. Bu yüzden organların kuvvetlenmesi de farklı farklıdır. Şayet böyle olmasaydı, yani bütün organlar aynı oranda gıdalansaydı, vücuttaki muhtelif kemiklerin gıdalanması bozulur ve kemiklerde muhtelif rahatsızlıklar meydana gelirdi. Senin derinin, vücudunu ince bir şekilde örtmesi net olarak görülmekle birlikte, yaratılış itibarıyla onda meydana getirdiği bir takım incelikler vardır. Şayet bu deri vücuttan soyulup bir mikroskobun üzerine konsaydı, senin idrakin onun zahirindeki mevcut olan o ince dokunuşun hakikatine ulaşmaktan aciz kalırdı.